

Rola wychowania w funkcjonowaniu szkoły

12 lipca 2012

Wprowadzenie

dreamstime.com

Wychowanie stanowi integralny element funkcjonowania każdej instytucji edukacyjnej, a jego rola w systemie szkolnym jest nie do przecenienia. Szkoła nie tylko przekazuje wiedzę, ale także pełni funkcję wychowawczą, której celem jest wsparcie uczniów w ich rozwoju emocjonalnym, moralnym i społecznym. Współczesne rozumienie wychowania daleko wykracza poza tradycyjne postrzeganie szkoły jako miejsca wyłącznie do nauki. W dzisiejszych czasach szkoła postrzegana jest jako przestrzeń, w której kształtuje się charakter jednostki, rozwijane są umiejętności społeczne, a także wartości, które będą towarzyszyć jej w dalszym życiu.

W artykule tym zostanie omówiona szeroka rola wychowania w funkcjonowaniu szkoły, w tym jego związek z edukacją formalną, wpływ na rozwój jednostki, formowanie postaw społecznych oraz integrację społeczną uczniów. Przeanalizowane zostaną także główne funkcje wychowawcze szkoły, a także wyzwania, z jakimi boryka się współczesna szkoła w zakresie realizacji celów wychowawczych.

Rola wychowania w funkcjonowaniu szkoły jest bardzo duża. Aby mogła spełniać ona dobrze funkcje wychowawcze musi się zmienić styl programowania pracy każdej szkoły. Szkoła musi odzyskać margines swobody. Poza tym szkoła powinna się stać miejscem pielęgnowania wartości ogólnoludzkiej, gdzie będzie czas i miejsce na zastanowienie się nad rodzinnym życiem. Należy również zmienić orientację życiową młodzieży. Dzięki wychowaniu powinny zmienić się uznawane wzory życia i awansu społecznego, z orientacji „mieć” na „być”, z orientacji roszczeniowych na aspiracyjne. Powinna też nastąpić koncentracja działalności wychowawczej szkoły na zadaniach i konkretnych czynnościach, a nie tylko na osobie wychowanka. Ważne także jest akceptowanie w wychowaniu nastawienia na przyszłość, a nie tylko na przeszłość i teraźniejszość? czego konsekwencją powinien być rozwój myślenia innowacyjnego i twórczego.

Wynika z tego więc, że szkoła powinna stymulować sytuacje wychowawcze. Polega to na stwarzaniu przez nauczyciela warunków sprzyjających pożądanej aktywności uczniów. W praktyce szkolnej można wykorzystać różnorodne bodźce stymulujące działalność dzieci i młodzieży, między innymi przez powierzanie uczniom różnych ról i funkcji w klasie i szkole, urządzenie imprez, wystaw, olimpiad przedmiotowych, zawodów, pracę w samorządzie i innych organizacjach, organizowanie czasu wolnego.

Z powyższego wynika, że wychowanie jest ważnym procesem społecznym. Stanowi ono jeden z podstawowych zadań, jakie powinna realizować szkoła. Jest to bardzo ważna funkcja, gdyż szkoła, obok rodziny jest najważniejszym, a niejednokrotnie jedynym, środowiskiem wychowującym.

Wychowanie odgrywa ważną rolę w funkcjonowaniu szkoły, ponieważ ma na celu nie tylko przekazywanie wiedzy, ale również kształtowanie postaw i charakteru uczniów. Poprzez różne działania wychowawcze, takie jak lekcje z zakresu edukacji moralnej czy zajęcia sportowe, szkoła ma możliwość

wpływanie na rozwój osobowości i charakteru uczniów, kształtowanie ich postaw wobec świata i ludzi, oraz wyposażanie ich w narzędzia pozwalające radzić sobie z różnymi trudnościami i problemami. Dodatkowo, poprzez programy i projekty edukacyjne, szkoła może dostarczać uczniom różnorodnych doświadczeń i inspiracji, co pozytywnie wpływa na ich rozwój intelektualny i emocjonalny.

Definicja i cele wychowania w szkole

Wychowanie, będące procesem świadomego oddziaływania na jednostkę w celu kształtowania jej osobowości, postaw oraz systemu wartości, odgrywa kluczową rolę w funkcjonowaniu szkoły. Celem wychowania jest wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka – fizycznego, emocjonalnego, społecznego i moralnego – oraz przygotowanie go do życia w społeczeństwie. W kontekście szkolnym wychowanie ściśle wiąże się z procesem dydaktycznym, tworząc holistyczne podejście do edukacji, które ma na celu nie tylko przekazywanie wiedzy, ale także kształtowanie osobowości i charakteru ucznia.

Szkoła, jako instytucja społeczna, pełni funkcję socjalizacyjną, pomagając uczniom w przyswajaniu norm społecznych i moralnych, a także w rozwijaniu umiejętności współpracy, odpowiedzialności i empatii. W procesie wychowawczym istotne jest wspieranie uczniów w radzeniu sobie z wyzwaniami codziennego życia, zarówno w kontekście nauki, jak i w relacjach interpersonalnych. Dlatego też wychowanie w szkole ma charakter całościowy, obejmujący różnorodne aspekty życia ucznia.

Wychowanie w szkole można również rozumieć jako proces wspierania uczniów w kształtowaniu poczucia tożsamości, autonomii i odpowiedzialności społecznej. Jednym z kluczowych celów wychowawczych szkoły jest przygotowanie młodych ludzi do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym,

a także do podejmowania świadomych i moralnie uzasadnionych decyzji.

Rola wychowawcza szkoły w kontekście rozwoju emocjonalnego i społecznego

Rola szkoły w procesie wychowania jest ściśle związana z kształtowaniem emocjonalnym i społecznym uczniów. W szkole uczniowie mają możliwość rozwijania umiejętności społecznych, które są niezbędne do funkcjonowania w grupie, a także do budowania relacji z innymi. Wychowawcza funkcja szkoły polega na wspieraniu uczniów w nawiązywaniu zdrowych relacji z rówieśnikami, nauczycielami i innymi członkami społeczności szkolnej.

Szkoła, jako środowisko społeczne, stwarza warunki do nauki współpracy, komunikacji oraz rozwiązywania konfliktów, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju emocjonalnego dziecka. Dzięki codziennym interakcjom z rówieśnikami uczniowie uczą się, jak radzić sobie w sytuacjach konfliktowych, jak wyrażać swoje emocje w sposób konstruktywny oraz jak współpracować z innymi w celu osiągnięcia wspólnych celów. Proces ten, nazywany socjalizacją, jest jednym z fundamentów wychowania i przygotowuje młodych ludzi do życia w złożonym społeczeństwie.

Rola szkoły w kształtowaniu rozwoju emocjonalnego ucznia polega również na wspieraniu go w radzeniu sobie z wyzwaniami i trudnościami, jakie pojawiają się na różnych etapach życia. Nauczyciele i wychowawcy pełnią tu kluczową rolę, będąc dla uczniów zarówno mentorami, jak i autorytetami. Wsparcie emocjonalne, jakie uczniowie otrzymują w szkole, może mieć decydujące znaczenie dla ich dalszego rozwoju emocjonalnego, a także dla kształtowania ich poczucia własnej wartości i pewności siebie.

Wpływ wychowania na kształtowanie postaw moralnych i etycznych

Jednym z kluczowych zadań wychowawczych szkoły jest kształtowanie postaw moralnych i etycznych uczniów. Wychowanie moralne polega na wspieraniu jednostki w rozwoju jej zdolności do podejmowania odpowiedzialnych decyzji, zgodnych z zasadami etycznymi i społecznymi normami. W szkole uczniowie mają możliwość nie tylko zdobywania wiedzy teoretycznej na temat wartości i norm społecznych, ale także ich praktycznego stosowania w codziennych interakcjach.

Szkoła odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu takich wartości jak uczciwość, szacunek dla innych, odpowiedzialność i solidarność. Proces wychowawczy w tym kontekście polega na tworzeniu warunków, w których uczniowie mogą doświadczać konsekwencji swoich działań, uczyć się na błędach oraz rozwijać empatię i wrażliwość na potrzeby innych. Wychowawcy i nauczyciele pełnią tutaj rolę przewodników, którzy pomagają uczniom zrozumieć, jakie są konsekwencje ich działań oraz jak te działania wpływają na innych ludzi.

Ważnym aspektem wychowania moralnego w szkole jest także promowanie postaw obywatelskich, które są niezbędne do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym. Szkoła, jako instytucja publiczna, ma obowiązek kształtowania u uczniów świadomości społecznej, odpowiedzialności za wspólne dobro oraz zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej i globalnej.

Szkoła jako środowisko wychowawcze

Szkoła, obok rodziny, jest jednym z najważniejszych środowisk wychowawczych, w którym kształtowane są postawy, wartości i umiejętności społeczne uczniów. Funkcjonowanie szkoły w roli wychowawczej opiera się na współpracy wszystkich jej członków

– nauczycieli, uczniów, rodziców oraz innych pracowników szkoły. Wychowanie w szkole ma charakter kolektywny, co oznacza, że jest wynikiem wspólnego działania wielu osób i instytucji.

Szkoła jako środowisko wychowawcze pełni również funkcję integracyjną, wspierając uczniów w budowaniu relacji z rówieśnikami oraz w tworzeniu więzi z szerszą społecznością. Wychowanie w szkole polega na kształtowaniu umiejętności współpracy w grupie, rozwiązywania problemów w sposób konstruktywny oraz budowania poczucia odpowiedzialności za innych. Proces ten jest niezwykle ważny, ponieważ pomaga uczniom zrozumieć, jak funkcjonuje społeczeństwo oraz jakie są ich prawa i obowiązki jako członków tego społeczeństwa.

Szkoła jest również miejscem, gdzie uczniowie uczą się akceptacji różnorodności. Współczesne społeczeństwa są coraz bardziej zróżnicowane pod względem kulturowym, religijnym, etnicznym czy ekonomicznym, a szkoła odgrywa kluczową rolę w przygotowaniu uczniów do życia w takim społeczeństwie. W procesie wychowania ważne jest, aby uczniowie nauczyli się szacunku dla innych, otwartości na różnorodność oraz empatii w stosunku do osób o odmiennych poglądach czy wartościach.

Funkcje wychowawcze szkoły

Funkcje wychowawcze szkoły są różnorodne i obejmują szeroki zakres działań, mających na celu wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów. Jedną z podstawowych funkcji jest funkcja dydaktyczno-wychowawcza, która polega na integracji procesu nauczania z procesem wychowania. W tym kontekście nauczyciele nie tylko przekazują wiedzę, ale także kształtują postawy i wartości uczniów.

Inną istotną funkcją wychowawczą szkoły jest funkcja opiekuńcza, która polega na zapewnieniu uczniom wsparcia emocjonalnego, psychologicznego oraz społecznego. Szkoła jest miejscem, gdzie uczniowie mogą liczyć na pomoc i wsparcie w

trudnych sytuacjach życiowych, a także na rozwój swoich umiejętności interpersonalnych.

Szkoła pełni również funkcję prewencyjną, której celem jest zapobieganie negatywnym zjawiskom, takim jak przemoc, uzależnienia czy wykluczenie społeczne. W procesie wychowawczym ważne jest, aby szkoła działała na rzecz przeciwdziałania tym zjawiskom poprzez edukację, wsparcie psychologiczne oraz budowanie zdrowych relacji między uczniami.

Wyzwania w realizacji funkcji wychowawczych

Współczesne szkoły muszą stawić czoła wielu wyzwaniom związanym z realizacją funkcji wychowawczych. Jednym z najważniejszych wyzwań jest rosnąca presja związana z wynikami edukacyjnymi. W wielu krajach systemy edukacyjne kładą coraz większy nacisk na testy i egzaminy, co sprawia, że nauczyciele i uczniowie mogą zaniedbywać aspekty wychowawcze na rzecz osiągnięcia lepszych wyników w nauce.

Innym wyzwaniem jest wpływ nowych technologii i mediów na życie uczniów. Współczesne dzieci i młodzież spędzają coraz więcej czasu przed ekranami, co wpływa na ich rozwój emocjonalny i społeczny. Szkoły muszą znaleźć sposoby na skuteczne wychowanie uczniów w dobie cyfrowej, ucząc ich odpowiedzialnego korzystania z technologii oraz radzenia sobie z jej negatywnymi skutkami, takimi jak uzależnienia od internetu czy media społecznościowe.

Wnioski

Rola wychowania w funkcjonowaniu szkoły jest nieoceniona. Współczesna szkoła, poza przekazywaniem wiedzy, pełni kluczową funkcję w kształtowaniu postaw, wartości i umiejętności społecznych uczniów. Proces wychowawczy w szkole ma na celu

wsparcie wszechstronnego rozwoju jednostki, w tym jej rozwoju emocjonalnego, społecznego i moralnego. Szkoła jako środowisko wychowawcze stwarza warunki do nauki współpracy, budowania relacji oraz radzenia sobie z wyzwaniami życia codziennego. Pomimo licznych wyzwań, takich jak presja związana z wynikami edukacyjnymi czy wpływ technologii, rola wychowania w szkole pozostaje kluczowa dla kształtowania odpowiedzialnych, empatycznych i świadomych obywateli.

M. Maciaszek, Być dobrym nauczycielem, „Problemy opiekuńczo-wychowawcze”, 1992, nr 5-6, s. 200-203.

J. Jerzak, Kształcenie psychologiczne nauczycieli, Warszawa 1988, s. 95.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.